

Sekretariatets beretning 2020-2021

Fra sekretariatets side vil jeg supplere Dorthes beretning og fortælle om nogen af de øvrige aktiviteter i organisationen

Vi varetager selvfølgelig de **almindelige sekretariatsopgaver**:

- Vi udfører bogholderi – det er primært Aase – og løbende administrationsopgaver og regnskabsføring
- Vi er sekretær for bestyrelsen
- Vi arrangerer møder og rejser, fx Repræsentantskabsmøde, Generalforsamling, netværksmøder og konferencer – der har været en del arbejde med at ombooke og udsætte i 2020 p.g.a. pandemien.
- Vi sørger for intern og ekstern kommunikation, bl.a. i form af Ø-posten og nyhedsbreve på email.

(Send gerne input til Ø-posten – fx en sommerhistorie fra jeres ø. Næste deadline er den 15. august!)

Vi laver også løbende undersøgelser. Jeg skriver tit til jer ø-repræsentanter – som er vores kontakt ud til øboerne - og beder om forskellige oplysninger, og om at I sender materiale ud eller udfylder skemaer. Se fx seneste undersøgelse om autocampere.

Vi har et godt samarbejde med **Bolig- og Planstyrelsens** embedsfolk, der følger os tæt: Bl.a. har vi kvartalsmøder med dem om vores Mål- og Resultatplan. Næste års Mål- og Resultatplan skal forhandles på plads med Bolig- og Planstyrelsen i efteråret, så den ligger klar inden årets udgang. Det vil bl.a. tage udgangspunkt i de indsatsområder vi skal drøfte under punkt 6.

Vi inviterer dem også med på ø-tur: sidste år var vi sammen på Bjørnø, Avernakø og Lyø. I år skal vi til Endelave og Hjarnø.

Ø-sammenslutningen er med i **Partnerskabet for ø-turisme**: Partnerskabet giver input til ø-passet og den markedsføring, der foregår omkring det. Ø-passet varetages jo af Landdistrikternes Fællesråd, som har besluttet at det fra i år skal koste 45 kr. for et ø-pas. De har givet to muligheder for at få ø-passene ud på øerne: Man kan være *distributionssted* – dvs. at man har øpassene stående, men man er ikke økonomisk involveret i dem. Folk tager et ø-pas og betaler på mobilpay til Landdistrikternes Fællesråd. Eller man kan være *forhandler* af øpassene. Så køber man minimum en kasse (ca 220 stk) som man så videresælger. Forhandleren beholder avancen.

Vi samarbejder også med **organisationen FOOD**, der tilbyder professionel hjælp og rådgivning til spisesteder, og også meget gerne besøger øernes spisesteder. Det Gastronomiske Rejsehold handler om at sikre:

- Højere kvalitet i spiseoplevelsen og deraf mulighed for bedre priser og/eller øget salg.
- Afsætning af flere lokale fødevarer til lokale spisesteder. Det skaber mere autentiske oplevelser, små lokale producenter får øget afsætning og turisterne tager hjem som ambassadører for danske fødevarer.
- Nye oplevelsesprodukter som kurser, ture, foredrag mv. baseret på mad og gastronomi.

Del budskabet på jeres egen ø – besøget er gratis! (Link: <https://www.thefoodproject.dk/projekter/det-gastronomiske-rejsehold/>)

Vores planlagte **familieseminar**, er igen rykket til 2022 parallelt med næste generalforsamling. Vi håber foruden at kunne samle øernes børnefamilier virtuelt inden da.

Desværre måtte **Ungdoms-ø-lejren i den finske skærgård** for unge øboere mellem 12 og 15 år igen aflyses pga. Corona. Vi håber den kan finde sted i 2022 – ikke alle pladser er besat.

I 2023 finder en lignende lejr sted i Danmark på en af vores egne øer, men unge fra DK, Sverige og Finland.

Vores planlagte seminar for **dagligvarebutikker** er blevet rykket nogle gange, men vil blive afholdt til november – her er vi i dialog med øernes dagligvarebutikker og De Samvirkende Købmænd. (Link: <https://danske-smaaer.dk/nyheder/seminar-for-dagligvarebutikker/>)

Ø-sammenslutningen har dog – på trods af pandemien – i år afholdt to **netværkskurser**. De blev naturligvis til onlinemøder –

Det ene var en workshop for medlemmer af de kommunale ø-udvalg og lignende fora på småøerne. Her var der en god debat om de mange forskellige måder man har organiseret samarbejdet med kommunerne på, på de forskellige småøer.

Det andet var et online kursus for bestyrelser af vandværker på øerne: her deltog bestyrelsesmedlemmer bidrog i en indledende "ø-runde" med erfaringer fra deres eget arbejde med det lokale vandværk. Camilla Falk fra Danske Vandværker fortalte om vandværksbestyrelsernes ansvar og pligter og om det kodeks, man har udviklet i Danske Vandværker for bestyrelserne. Her findes en række af anbefalinger ift. kommunikation til forbrugerne, ledelse af vandværket, kompetencer i og honorering af bestyrelsen. Brian B. Thomsen fra Slagelse Kommunes Center for Miljøplan og Teknik fortalte om grundvandsprøver og hvad man kan bruge dem til – også forebyggende. Fra Årø fortalte Svend Aage om deres rensningsanlæg og fra Sejerø fortalte Peter Rasmussen om Sejerø vandværks afsaltningsanlæg.

De online møder er jo ikke det samme som at mødes fysisk, men de har dog også nogle muligheder og fordelen af ikke at skulle rejse. Vi vil nok benytte de virtuelle møder mere fremover, fx i kombination med fysiske seminarer.

Vi startede også året 2021 med en virtuel nytårskur - det udsprang af at ESIN, den europæiske småø-organisation, som Ø-sammenslutningen er medlem af, besluttede at deltage i EU Kommissionens projekt om at inddrage interessenter fra hele Europa til at give input til Kommissionens langsigtede vision for landdistrikter i EU. SaDS holdt derfor en visionsworkshop, hvor øboere så fremad – hvordan ser vores øer ud om 20 år? – hvad vil være godt, hvad vil være skidt i 2040? Og hvad vil vi gerne ændre? Det kom der rigtig mange gode bud på. Bl.a. så øboerne et stort potentiale i digitalisering, udflytning fra byerne og en ændring i hvordan arbejdsliv tilrettelægges, så flere måske vil arbejde hjemmefra – eller mindre. Den grønne omstilling på øerne var også i fokus, lige så vel som at der skal være en sund balance mellem naturbeskyttelse og udvikling - og at lokalt engagement og selvbestemmelse er vigtigt. Ordskyen I ser her, var deltagernes spontane bud på hvad de forbinder med ø-liv. De store ord er dem flest har nævnt.

ESIN holdt ugen efter en tilsvarende workshop for de europæiske øboere, og det var helt tydeligt at de største udfordringer for småøerne på europæisk plan var boliger (eller mangel på samme) og bredbåndsdækning.

I ESIN i øvrigt har Dorthe og jeg deltaget i en hel del online møder bl.a. i den arbejdsgruppe der har med EU-politik at gøre, som jeg p.t. er leder for. Via ESIN har vi kontakt til Europa-parlamentets udvalg for søer, floder, kystområder og ØER – det hedder SEARICA – her er Tonino Piccula formand og han er en god mand for øerne og taler vores sag i EU. I ESINs policy group har vi i samarbejde med Tonino Piccula især set på mulighederne for øer i det der så smukt hedder **Fonden for Retfærdig Omstilling**. Den retter sig som udgangspunkt særligt mod regioner, der skal udfase produktionen og brugen af kul, brunkul, tørv og olieskifer eller skal omdanne deres kulstofintensive industrier. Se fx Polen.... Der er afsat 7,5 milliarder Euro i alt. Danmarks andel svarer til ca. 600 mio kr.

EU kommissionen peger på at det i Danmark skal være Region Nordjylland (begrundet i at Aalborg Portland ligger her), der skal have pengene.

Og hvad har det med småøer at gøre??

JO! Parallelt med dette, er der i aftalen indskrevet mulighed for at tildele midler til øer: EU-rådet vedtog den 11. december 2020, at hvert medlemsland i deres planer for fonden *særligt skal tage øers vilkår i betragtning under hensyntagen til områdernes specifikke behov, hvor de geografiske og socioøkonomiske egenskaber kan kræve en særlig tilgang for at understøtte overgangsprocessen mod klimaneutralitet.*

Derfor har vi i S sammenslutningen af Danske Småøer sammen med kommunerne på Fanø, Læsø, Ærø og Samsø og Bornholms Regionskommune samt Landdistrikternes Fællesråd foreslået, at der **allokeres 10 % af midlerne i Fonden for Retfærdig Omstilling til projekter på ikke-brofaste, helårsbeboede øer i Danmark.**

Behovet for støtte til grøn omstilling på øerne er langt større, end de 10% af midlerne i Fonden for Retfærdig Omstilling kan dække. Men det er en vigtig start og vil kunne sætte gang i den påkrævede omstilling på øerne.

Vi peger særligt på at midlerne skal gå til te områder:

- Omstilling til grøn transport – færgedrift såvel som bus, delebiler mv. i hensyntagen til øernes forskellighed
- Grøn energiproduktion på øerne
- Energoptimering – fx med fokus på opvarmning

Vi ved stadig ikke hvordan det ender – hele arbejdet med Fonden for Retfærdig Omstilling er meget svært at få indblik i, vi kan ikke få at vide, i hvilket ministerie den ligger og hvem der forhandler den danske del af aftalen. Jeg har lært, at det hedder at ”området er meget underbelyst...”

Endelig er vi lidt med på sidelinjen til det energiprojekt som Samsø Energiakademi har for at hjælpe småøer med fx energiplaner. Venø, Fur, Omø og Strynø er med i projektet og får besøg af Energiakademiet. Desuden er Venø og Fur med i en større projektansøgning om midler til energirådgivning fra EU som ESIN er projektholder på.

KÆMPE stor tak til Dorthe for et virkelig, virkelig godt samarbejde!

Også tak til Ove og den øvrige bestyrelse for et rigtig godt samarbejde.

Og ikke mindst en MEGET stor tak til dig, Aase, som sørger for, at det hele er i orden, og at vi når alting!

Lise Thillemann Sørensen

Sekretariatsleder, 10. juni 2021